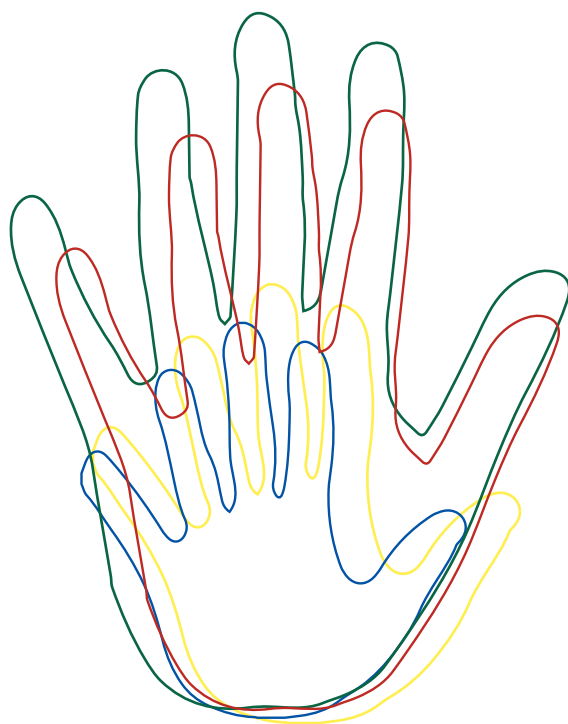
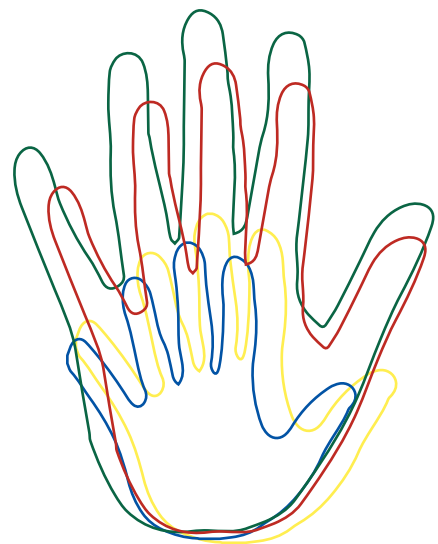

Koncepce prorodinné politiky městské části Praha 3 na období 2023—2027

Obsah

Preambule	4
Úvod	5
1. Analyticko-metodická část	6
1. 1. Rodinná politika a její fungování v České republice, v hlavním městě Praze a na místní úrovni	6
1. 2. Základní východiska rodinné politiky městské části Praha 3 — demografie a potřeby obyvatel	7
1. 3. Příprava koncepce prorodinné politiky městské části Praha 3 a její realizace	8
2. Realizační část	9
Priorita 1: Podpora komunitního života v Praze 3	9
Priorita 2: Podpora služeb pro rodiny	10
Priorita 3: Podpora sladování rodinného, osobního a pracovního života	11
Priorita 4: Institucionálně-organizační podpora	13
Priorita 5: Zvýšení kvality života pro rodiny v dalších oblastech působení městské části	14
Zdroje	15

Preambule

Rodina ve všech jejích formách znamená pro každého z nás prostor bezpečí, sdílení, vzájemnosti, místo, kde se nám dostává všech forem podpory od druhých, prostor pro učení, zrání a všeobecný vývoj. Tyhle funkce rodiny dokáže jen těžko nahradit komunita, stát nebo obec. Právě stát a obec však mohou a mají podmínky pro spokojený život rodin vytvářet a podporovat. Děje se to v širokém slova smyslu v rámci sociální a školské politiky, politiky bydlení, zdravotnictví, prakticky ve všech sférách politik. Tato podpora však bývá i na úrovni obce a městské části roztržštěná a neúčinná.

Proto jsme se pustili do přípravy této koncepce prorodinné politiky. Jejím cílem je úlohu rodin popsat a uchopit v kontextu funkcí a možností městské části a zacílit správně konkrétní opatření pro jejich všestrannou podporu. Cílem městské části není nahrazovat funkce rodiny nebo do nich zasahovat, ale vytvářet příznivé prostředí pro svobodný rozvoj rodin a poskytovat podporu, je-li to potřeba. Kromě přímé podpory je pro rodinu důležité příznivé prostředí pro rozvoj a vytváření funkční a podporující komunity. Koncepce prorodinné politiky je proto založena především na preventivní práci.

Věřím, že „Koncepce prorodinné politiky městské části Praha 3 na období 2023—2027“ poskytne důležitý rámec pro podporu rodiny v mnohdy od sebe odtržených gescích a rezortech a stane se důležitými impulzem pro zlepšení kvality života rodin v městské části Praha 3.

Mgr. Ondřej Rut, místostarosta

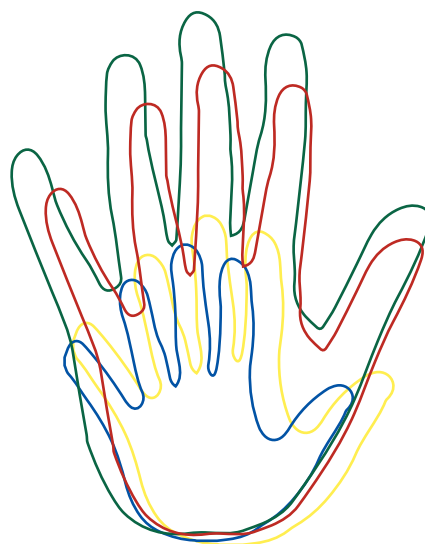
Úvod

Pod pojmem prorodinná politika městské části Praha 3 lze spatřovat souhrn vytyčených aktivit a opatření, jejichž účelem je podpora stability rodin. Cílem prorodinné politiky městské části je vytvořit adekvátní podmínky pro kvalitní život rodin, které si jako svůj domov vyberou právě městskou část Praha 3. Jde o podporu rodiny ve všech jejích podobách se všemi jejími členy bez ohledu na jejich národnost, náboženské přesvědčení nebo generační příslušnost. Prorodinná politika má přesah téměř do všech oblastí veřejného života, jako jsou školství, zdravotnictví, volný čas, doprava, bydlení nebo zaměstnávání.

Městská část Praha 3 vychází z širokého pojetí rodiny, jak jej definoval dětský psycholog Zdeněk Matějček: *„Rodina by měla zůstat společenstvím, kde se sdílí čas, prostor, úzkost i naděje, kde se soužitím všichni učí pro život, kde všichni dávají i přijímají, kde formují svou osobnost a mají možnost zrát k moudrosti a kde podstatnou složkou všeho je vzájemně sdílená a působená radost. Vytvářet takové společenství není snadné, přesto nechceme rezignovat.“*

Městská část Praha 3 se dlouhodobě snaží o zajištění kvalitních podmínek pro život rodin žijících v Praze 3. Mezi činnosti realizované na podporu a zajištění soudržnosti rodin ze strany městské části patří zejména podpora vzdělávacích institucí a neziskových organizací zapojených do práce s rodinami, volnočasových klubů, práce s ohroženými rodinami a v neposlední řadě také pořádání společenských kulturních akcí. Podpora má jak finanční, tak hodnotový aspekt, přičemž je zdůrazňováno, že investice do rodin a dětí jsou klíčové pro zajištění stability populace na území městské části. Pro smysluplnou realizaci prorodinné politiky má zásadní význam existence *„Koncepce prorodinné politiky městské části Praha 3 na období let 2023—2027“*, která přináší řadu inovativních prvků a jednotlivých prorodinných opatření k ještě výraznější podpoře společeného života rodin v Praze 3.

Koncepce je členěna do dvou částí — část analyticko-metodickou shrnující základní vstupy a předpoklady pro její realizaci a část realizační zahrnující jednotlivé priority, oblasti a opatření. Koncepce bude prováděna a následně evaluována akčními plány v rozpětí 1 rok, 2 roky a 2 roky, které budou zahrnovat konkrétní aktivity vycházející z priorit, oblastí a opatření se stanovením cílů, odpovědnosti, časového harmonogramu a nákladů.

1. Analyticko–metodická část

1. 1. Rodinná politika a její fungování v České republice, v hlavním městě Praze a na místní úrovni

Zásadním principem rodinné politiky je chápat rodinu jako hodnotu samu o sobě a současně vytvářet rodinám takové prostředí, ve kterém mohou svobodně naplňovat svá rozhodnutí a přesvědčení týkající se rodinných hodnot, způsobů péče a cílů rodinného i osobního života. Česká rodinná politika je realizována prostřednictvím tří pilířů: daňových slev a úlev, přímé sociální podpory státu a prostřednictvím veřejných služeb. Jde o politiku průřezovou, která se dotýká daňového, důchodového a sociálního systému, zdravotních a sociálních služeb, zaměstnanosti, školství a vzdělávání, ale také oblasti dodržování lidských práv. Jde o souhrn aktivit podporujících rodinu a zahrnujících řadu společenských oblastí při zapojení veřejného, soukromého i občanského sektoru.

Při formulaci cílů rodinné politiky jsou zohledněny aktuální demografické a socioekonomické trendy. Jednotlivé cíle rodinné politiky zdůrazňují oblasti, kterým má být věnována pozornost. Dle „Koncepce rodinné politiky MPSV z roku 2017“ jsou mezi hlavní oblasti rodinné politiky zařazeny následující oblasti: služby pro rodiny (i), podpora trhu práce a sladění rodinného, osobního a pracovního života (ii), prostor přátelský rodinám (iii) a komunikace a spolupráce (iv). Mezi další oblasti rodinné politiky patří např.: oblast rovných příležitostí žen a mužů, rodičovství, výchovy a vzdělávání, řešení obtížných situací a konfliktů v rodině. Do uvedených oblastí jsou zacílena jednotlivá opatření rodinné politiky.

Na krajské úrovni byl zpracován koncepční dokument „Základní směry prorodinné politiky hlavního města Prahy na období 2021—2022“, kde je nastaveno základní nasměrování úsilí hlavního města, městských částí a dalších relevantních subjektů v rozvoji a zefektivnění podpory pražských rodin. Jako základní nástroje implementace prorodinné politiky byly vytyčeny 3 okruhy opatření:

- institucionální opatření, kterými bude prorodinná politika ukotvena v hlavním městě Praze a městských částech;
- infrastrukturní opatření zaměřená na rozvoj kapacit podpůrných služeb pro rodinu včetně financování a zajištění lidských zdrojů;
- analytická a koncepční opatření spočívající v systematickém sběru a analýze dat o potřebách a zdrojích podpory rodin na území hlavního města, mapování inovací a navrhování jejich uplatnění v pražské prorodinné politice.

Dalším významným dokumentem prorodinné politiky na krajské úrovni je „Návrh rozšíření koncepce rodinné politiky pro hlavní město Praha (na období 2020—2023)“, který vznikl v rámci projektu MPSV „Koordinační opatření na podporu sladění pracovního a rodinného života na úrovni krajů“, jehož cílem bylo vytvořit základ pro systémové řešení rodinné politiky na úrovni samosprávy. Návrhová část popisuje aktuální prioritní témata rodinné politiky hlavního města Prahy, která byla zaznamenána v průběhu realizace projektu MPSV „Krajská rodinná politika“:

- podpora neformálních pečujících
- sladění pracovního a rodinného života
- podpora komunitního života
- podpora soudržnosti rodiny
- metodická podpora a koordinace na úrovni Magistrátu hl. m. Prahy.

Navazujícím dokumentem je „Návrh implementace opatření pro hlavní město Praha (na období 2020—2023)“. Zde jsou již konkrétně rozpracována prorodinná opatření a pomocné tabulky pro implementační fázi a současně slouží jako metodická podpora při realizaci jednotlivých navržených opatření a aktivit.

Koncepční dokument prorodinné politiky městské části Praha 3 vychází kromě výše uvedených strategických dokumentů také ze zdrojů zaměřených na lokální úroveň: „Analýza úrovně a fungování opatření v oblasti rodinné politiky a sladění pracovního a rodinného života v krajích ČR“, „Demografická studie MČ Praha 3“ a „Zprávy z reprezentativního výzkumu mezi obyvateli Prahy 3“.

1. 2. Základní východiska rodinné politiky městské části Praha 3 — demografie a potřeby obyvatel

Na počátku roku 2021 žilo na městské části Praha 3 dle údajů uvedených v „*Demografické studii MČ Praha 3*“ celkem 76 729 obyvatel. Počet obyvatel vzrostl oproti rokům 2006 až 2020 o 10 %, což odpovídá nárůstu o téměř 7 000 obyvatel. K nárůstu počtu obyvatel přispívá zejména zvýšený počet nově přistěhovaných cizinců, pro které je Praha 3 vzhledem ke svému umístění v blízkosti centra velmi žádanou lokalitou.

Z pohledu struktury obyvatelstva je zastoupení mužů i žen rovnoměrné. Nejpočetnější skupinu obyvatel Prahy 3 tvoří lidé v produktivním věku 25—45 let, podprůměrné zastoupení naopak mají děti a mládež ve věku 5—15 let. O podprůměrném zastoupení obyvatel lze hovořit také u osob ve věkovém rozmezí 50—75 let. Počet seniorů starších 75 let lze klasifikovat jako průměrný ve srovnání s celorepublikovým průměrem.

V kontextu budoucí migrace a jejího vlivu do všech oblastí života rodin v Praze 3 v současné době městská část eviduje 21 velkých developerských projektů. V kombinaci s menšími projekty a přestavbami současných bytových prostor lze v nejbližších 30 letech očekávat nárůst až 13 000 nových bytových jednotek, což představuje pozitivní migrační saldo více než 15 000 obyvatel. V roce 2050 tak může žít na území Prahy 3 až 95 000 obyvatel s trvalým pobytem, přičemž je třeba zohlednit, že zde vedle toho dlouhodobě žije také poměrně vysoký počet obyvatel trvalým pobytem mimo území městské části Praha 3 nebo i hlavního města Prahy, kteří nejsou v těchto počtech vůbec zahrnuti, ačkoliv čerpají nemalé množství místních služeb.

Pozitivní trend nově přistěhovavších obyvatel ukazuje, že Praha 3 je nadměrně vyhledávanou lokalitou pro bydlení. Současně však negativním faktorem migrace na Praze 3 je odchod rodin s malými dětmi (z městské části do 6 let věku odejde až 20 % zde narozených dětí) a fenomén krátkodobých pronájmů, který má vliv na nízký průměrný počet obyvatel žijících v bytech.

Na základě dostupných informací lze konstatovat, že nejčastěji si zvolí jako své nové bydliště Prahu 3 lidé ve věku 20—34 let. Tato věková kategorie však současně tvoří největší podíl lidí, kteří se z Prahy 3 odstěhují. S migrací této skupiny z městské části Praha 3 dochází také k odstěhování malých dětí (v kategorii dětí do 9 let se v letech 2018 až 2020 více dětí odstěhovalo, než přistěhovalo).

I přes uvedené trendy je potřeba počítat v rámci demografické prognózy s nárůstem počtu dětí a mladistvých v následujících 20 letech a následné setrvání v těchto zvýšených hodnotách. Tato situace vytváří zvýšené požadavky na infrastrukturu v oblasti služeb pro děti a mladistvé, a to především v oblastech vzdělávání, volného času a zdravotnické péče. Jako obzvláště podstatnou skupinu z hlediska opatření lze v krátkodobém horizontu vnímat skupinu mladistvých ve věku 15—18 let, kde v rozmezí let 2021 až 2025 dojde k navýšení jejího počtu až o 60 %.

V rámci demografické prognózy lze dále konstatovat, že i v Praze 3 dochází ke stárnutí populace, což se odráží v postupném výrazném nárůstu počtu obyvatel ve věku 65 let a starších. Nejvíce pozornosti je v této souvislosti nezbytné věnovat věkové skupině obyvatel nad 80 let, a to zejména z důvodu zvýšených požadavků v oblasti zdravotnictví, sociálních služeb a bezbariérového přístupu. S požadavkem bezbariérovosti je spojena úprava veřejného prostranství, v oblasti sociálních služeb je nutné realizovat odpovídající navýšení kapacit v oblasti terénních a pobytových služeb sociální péče.

Na základě reprezentativního výzkumu z roku 2021, který nechala městská část Praha 3 zpracovat v rámci přípravy svého strategického plánu a byl shrnut do dokumentu „Zpráva z reprezentativního výzkumu mezi obyvateli Prahy 3“ obyvatelé Prahy 3 z hlediska kvality života na Praze 3 nejvíce oceňují dopravní dostupnost (i), parky a zeleň (ii), občanskou vybavenost (iii), sousedskou komunitu (iv) a možnost kulturního vyžití (v). Jako negativní aspekty života na Praze 3 hodnotili respondenti průzkumu hluk a dopravní přetížení (i), nepořádek a znečištění ulic a náměstí (ii), vysokou cenu bydlení (iii), výstavbu a plánovanou výstavbu — včetně developerských projektů (iv) a osoby s rizikovým potenciálem pro okolí (v).

Z různých oblastí vnímali respondenti jako hlavní priority pro rozvoj Prahy 3 a zaměření místní samosprávy oblast dopravy a parkování (i), bezpečí a prostředí (ii), bydlení a strukturu obyvatel (iii) a občanskou vybavenost, služby a kulturní život (iv).

Většina z těchto oblastí se přímo či nepřímo dotýká života rodin v městské části Praha 3 a jsou proto i s dalším upřesněním vycházejícím z uvedeného průzkumu zahrnuty do realizace konkrétních opatření předkládaného dokumentu.

1. 3. Příprava koncepce prarodinné politiky městské části Praha 3 a její realizace

Městská část Praha 3 začala s přípravou koncepce a zajištěním realizace prarodinné politiky jako samostatné oblasti v rámci činnosti místní samosprávy v návaznosti na intenzivní řešení této oblasti na úrovni hlavního města Prahy, a to jak na úrovni pražské samosprávy, tak na úrovni Ministerstva práce a sociálních věcí ČR, které začalo systematicky podporovat rozvoj rodinné politiky na krajské úrovni.

Příprava koncepce rodinné politiky je rovněž zahrnuta jako předpoklad dalšího rozvoje městské části ve dvou zásadních strategických dokumentech městské části Praha 3 „*Strategie rozvoje městské části Praha 3 na období 2021—2030*“ a „*Komunitní plán rozvoje sociálních a návazných služeb městské části Praha 3 na období 2020—2024*“.

Záměr realizace prarodinné politiky a zpracování koncepce prarodinné politiky byl schválen usnesením Rady městské části Praha 3 č. 493 ze dne 28. 6. 2021 na základě doporučení Komise pro sociální politiku Rady městské části Praha 3. V návaznosti na to byla schválena Radou městské části Praha 3 usnesením č. 589 ze dne 18. 8. 2021 činnost „*Pracovní skupiny ke koncepci prarodinné politiky městské části Praha 3*“, která byla sestavena z odborníků na danou problematiku z řad zástupců neziskových organizací, Magistrátu hlavního města Prahy, odboru sociálních věcí a odboru školství Úřadu městské části Praha 3, ředitelů mateřských a základních škol a zástupců politické reprezentace městské části Praha 3.

Pracovní skupina provedla analýzu vnitřního i vnějšího prostředí, zmapování potřeb rodin městské části na základě dostupných výzkumů a zhodnotila aktuální demografickou situaci s ohledem na další trendy vývoje. Na základě těchto podkladů a dat zpracovala s ohledem na kvalifikované posouzení SWOT analýzu městské části v oblastech s dopadem na prarodinnou politiku a na základě těchto vstupů navrhla 5 priorit a související oblasti, které následně projednala a schválila na základě doporučení Komise pro sociální politiku Rady městské části Praha 3 usnesením č. 328 ze dne 4. 5. 2022 Rada městské části.

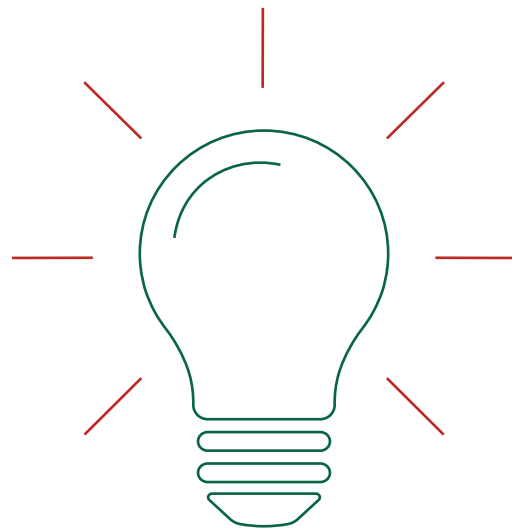
Na základě stanovených priorit a oblastí doplnila pracovní skupina konkrétní realizační opatření a zpracovala závěrečné znění předkládaného dokumentu „*Koncepce prarodinné politiky městské části Praha 3 na období let 2023—2027*“, který projednala s doporučujícím stanoviskem Komise pro sociální politiku Rady městské části Praha 3, Rada městské části Praha 3 a schválilo usnesením č. 447 ze dne 13. 9. 2022 Zastupitelstvo městské části Prahy 3.

2. Realizační část

Realizační část „Koncepce prarodinné politiky městské části Praha 3 na období let 2023—2027“ je členěna do pěti vzájemně provázaných PRIORITY členěných do OBLASTÍ, které se dále člení na OPATŘENÍ. Koncepce bude realizována akčními plány na dané období (1 rok, 2 roky a 2 roky), které zahrnují AKTIVITY jako prováděcí nástroje OPATŘENÍ. Akční plány budou schvalovány orgány městské části vždy v 1. čtvrtletí prvního roku jejich účinnosti.

Priorita 1: Podpora komunitního života v Praze 3

Komunitní a sousedský život představuje tradičně významnou hodnotu pro obyvatele Prahy 3, což se odrazilo i v reprezentativním průzkumu, kde tato oblast byla obyvateli Prahy 3 zahrnuta mezi pět nejvíce oceňovaných oblastí. Důvodem podpory komunitního života ze strany městské části je také prvek integrace rodin, sociálně znevýhodněných nebo ve specifickém postavení, do běžné komunity, kam mohou mít ztížený přístup (např. nízkopříjmoví obyvatelé, pěstouni nebo rodiny se zdravotním handicapem). Cílem priority je uchovat kvalitu komunity a sousedských vztahů na Praze 3 a dále přispět k jejich rozvíjení. Současně má přispět k větší identifikaci obyvatel Prahy 3 s místem, kde žijí a tráví svůj čas.

Priorita se zaměřuje jednak na podporu akcí pro rodiny zaměřených na vzájemné setkávání a vytváří dostupný (místně, ekonomicky a sociálně) prostředek společného kontaktu a sdílení v rámci lokality Prahy 3.

Další oblastí v rámci priority je podpora existujících nebo vzniku nových komunitních center jako místa, kde mohou rodiny a jejich členové trávit svůj čas. Podpora se může odehrávat ve vícero rovinách, nejčastěji jde o podporu finanční (dotační nebo ze schváleného rozpočtu městské části), podporu formou zajištění prostor nebo propagace činnosti těchto zařízení. Významnou součástí takového opatření je i zapojení městské části a jejích příspěvkových organizací do spolupráce s těmito centry.

Nedílnou součástí rozvoje komunitního života je i tematicky soustředěné informování o jednotlivých aktivitách, projektech, akcích a službách pro rodiny v lokalitě. Zde se jeví jako nejvhodnější příprava a dlouhodobé zajištění provozu webových stránek zaměřených na oblast rodiny, dětí a mládeže.

Prarodinná politika se svojí podstatou soustředí na rozvoj rodiny i ve vztahu k podpoře

mezigeneračního sdílení, kde je třeba navázat na již existující projekty a zároveň nové aktivity podpořit. Aktivity se tak přímo i nepřímo propíší do dotačních programů městské části, propagace oblasti i činnosti samotného úřadu a příspěvkových organizací městské části, kam spadají školská zařízení, kulturní organizace i sociální služby sociální péče.

V neposlední řadě se priorita zaměřuje i na oblast interkulturní spolupráce zaměřené na soužití různých kultur a komunit na Praze 3. Městská část Praha 3 se v posledních desetiletích formuje jako kosmopolitní a multikulturní prostředí, které umožňuje bezproblémové soužití lidí z různých společenství a odlišného původu. Na Praze 3 již nyní tvoří více než pětinu obyvatel cizinci a lze předpokládat, že trend zvyšování jejich počtu bude nadále pokračovat. Aktivity v rámci opatření míří na prohloubení vzájemného poznání, porozumění a prohloubení tolerance mezi osobami, které sdílejí jeden společný prostor pro život.

Oblast 1. 1. Podpora akcí a projektů pro rodiny (Trojka pro rodiny) a ocenění rodin prostřednictvím uspořádání květnové akce k Mezinárodnímu dni rodiny

→ Opatření 1.1.1. Zajištění konceptu realizace programu Trojka pro rodiny pro daný rok

Oblast 1. 2. Podpora a rozvoj komunitních center

→ Opatření 1.2.1. Podpora (finanční, poskytnutí prostor, propagace, spolupráce) fungujících komunitních center na městské části se zaměřením na rodinu

→ Opatření 1.2.2. Rozšíření a vznik nových komunitních center se zaměřením na rodinu

→ Opatření 1.2.3. Podpora spolupráce městské části, jejích příspěvkových organizací a realizovaných aktivit s existujícími komunitními centry zaměřenými na rodinu

Oblast 1. 3. Webové stránky k prarodinné politice na webu městské části

- Opatření 1.3.1. Zajištění přípravy, tvorby a provozu webových stránek zaměřených na oblast rodiny, dětí a mládeže

Oblast 1. 4. Mezigenerační sdílení a setkávání

- Opatření 1.4.1. Dotační podpora aktivit zaměřených na mezigenerační sdílení a setkávání
- Opatření 1.4.2. Propagační podpora aktivit zaměřených na mezigenerační sdílení a setkávání
- Opatření 1.4.3. Zohlednění aspektů mezigeneračního sdílení a setkávání v činnostech a projektech městské části a Úřadu městské části Praha 3

- Opatření 1.4.4. Podpora aktivit zaměřených na mezigenerační sdílení a setkávání v příspěvkových organizacích městské části (školy, školky, zařízení pro seniory)

Oblast č. 1. 5. Interkulturní sdílení a spolupráce

- Opatření 1. 5. 1. Podpora aktivit zaměřených na interkulturní sdílení a spolupráci
- Opatření 1. 5. 2. Zajištění aktivit zaměřených na interkulturní sdílení a spolupráci

Priorita 2: Podpora služeb pro rodiny

Městská část Praha 3 věnuje dlouhodobě pozornost podpoře služeb zaměřených na rodiny. Jedná se hlavně o jejich podporu v rámci dotačního řízení městské části, propagaci prostřednictvím informačních kanálů městské části, pronájem prostor za zvýhodněných podmínek a o zapojení organizací do různých aktivit nebo projektů městské části.

Občané Prahy 3 vnímají na základě reprezentativního výzkumu rozvoj služeb (společně s občanskou vybaveností) jako jednu ze čtyř prioritních oblastí k řešení v Praze 3.

Priorita zohledňuje zachování úrovně dosavadní podpory služeb pro rodiny s dětmi z dotačního řízení, což se odráží především v dotačním řízení zaměřeném na sociální a návazné služby, a to i s ohledem na odpovídající zvýšení dotační podpory v návaznosti na zvyšující se náklady související se zajištěním služeb. Významná část těchto služeb je již nyní zahrnuta v dotačním programu individuální podpory služeb zásadního významu lokálního charakteru, tj. služeb, které jsou významně využívány převážně obyvateli městské části a mají významný dopad do cílové skupiny. Součástí opatření je průběžné vyhodnocování nabídky služeb vůči poptávce ze strany veřejnosti a jednotlivých cílových skupin.

Významná část výše uvedené podpory směřuje do služeb preventivního charakteru zaměřených na včasné a důsledné podchycení problémů před tím, než dojde k jejich prohloubení a vzniku závažných následků. Preventivní aktivity budou nadále podporovány v rámci rozpočtu městské části, kde se jedná o podporu primární, sekundární i terciární prevence, stejně jako podporu

sociálních a návazných služeb v oblasti sociální prevence. Předpokladem fungování systému je i průběžné vyhodnocení realizace preventivních aktivit a jejich dopadu do cílových skupin.

Většina služeb pracujících s rodinou ve všech jejich podobách spadá do segmentu služeb sociálních a návazných. Zde je potřeba, podobně jako ve výše uvedených oblastech, vytvořit podporu v dotační oblasti, v rozpočtu městské části v předem vymezených oblastech, v zachování zvýhodněného nájemného pro takto fungující služby a ve formě spolupráce městské části nebo jejich příspěvkových organizací při realizaci projektů a aktivit směřujících do oblasti prarodinné politiky.

Při realizaci jednotlivých aktivit je potřeba sledovat vzájemnou informovanost zapojených subjektů a spolupráci zaměřenou na efektivitu poskytovaných služeb. Tuto spolupráci je možné rozvíjet na bázi individuální podpory jednotlivých uživatelů služeb, koncepčního řešení dlouhodobých úkolů i navrhování strategií řešení otázek v jednotlivých segmentech služeb.

V rámci reprezentativního výzkumu uvedli respondenti jako významnou položku mezi službami potřebnými k řešení téma „více ordinací praktických lékařů“. Jedná se tak především o praktické lékaře pro dospělé, praktické lékaře pro děti, zubaře a v poslední době rovněž o dětské psychiatry. Všechny tyto specializace jsou již v současnosti obtížně dostupné, a to z důvodu malého počtu specialistů, zhoršené cenové a místní dostupnosti. S predikcí dlouhodobého zvyšování počtu obyvatel v Praze 3 je vysoce pravděpodobné další prohlubování tohoto

nevyhovujícího stavu. V jednotlivých opatřeních v oblasti zdravotnických služeb se bude městská část zaměřovat na sledování jejich dostupnosti a zároveň na vytváření podmínek pro jejich zachování a další rozvoj, včetně případného navyšování jejich počtu. Jedná se především o pobídky ve formě poskytování nebytových prostor a stanovení návrhu komplexního systému možností podpory těchto služeb.

V neposlední řadě je třeba v rámci nastavené priority sledovat fungování systému služeb pro rodiny, mládež a děti v krizi. Jde o sledování nabídky těchto služeb a jejich podporu, která úzce souvisí s podporou v dotačním řízení a jejich zapojením do dalších oblastí podpory v celé prioritě.

Oblast 2. 1. Dotační programy na podporu prarodinných aktivit

→ Opatření 2.1. Zohlednění podpory prarodinných aktivit v dotačním řízení městské části

Oblast 2. 2. Podpora oblasti prevence

- Opatření 2.2.1. Podpora a průběžné vyhodnocení preventivních aktivit zaměřených na rodiny, děti a mládež
- Opatření 2.2.2. Podpora a průběžné vyhodnocení preventivních aktivit zaměřených na rodiny, děti a mládež ohrožené rizikovými jevy
- Opatření 2.2.3. Podpora a průběžné vyhodnocení preventivních aktivit zaměřených na rodiny, děti a mládež v krizi

Oblast 2. 3. Podpora sociálních a návazných služeb

- Opatření 2.3.1. Podpora sociálních a návazných služeb zaměřených na rodiny ve formě dotační podpory v dotačním řízení městské části
- Opatření 2.3.2. Podpora sociálních a návazných služeb zaměřených na rodiny ve formě zvýhodněného pronájmu prostor městské části

- Opatření 2.3.3. Podpora sociálních a návazných služeb zaměřených na rodiny ve formě spolupráce při realizaci aktivit městské části
- Opatření 2.3.4. Podpora sociálních a návazných služeb zaměřených na rodiny ve formě jejich zapojení do plánování a realizace aktivit a projektů městské části

Oblast 2. 4. Provázání aktivit, vzájemná spolupráce a výměna informací na území Prahy 3

- Opatření 2.4.1. Příprava a realizace konceptu zaměřeného na efektivní formu spolupráce, vzájemného provázání aktivit a výměnu informací zapojených subjektů na území městské části

Oblast 2. 5. Podpora a pobídky pro dětské lékaře (praktický lékař, zubař, psychiatr)

- Opatření 2.5.1. Průběžné vyhodnocování dostupnosti dětských lékařů (zejména praktických, zubařů a psychiatrů) občanům Prahy 3 a v návaznosti na dostupnost na území Prahy 3
- Opatření 2.5.2. Vytvoření systému průběžné podpory a pobídek pro dětské lékaře (praktický lékař, zubař, psychiatr) působící na území Prahy 3
- Opatření 2.5.3. Realizace podpory a pobídek dle potřeby pro dětské lékaře (praktický lékař, zubař, psychiatr) na území Prahy 3

Oblast 2. 6. Síťování a podpora služeb pro ohrožené rodiny a rodiny v krizi

- Opatření 2.6.1. Zajištění průběžného síťování a služeb pro ohrožené rodiny a rodiny v krizi a zejména prezentace nabízených služeb pomocí
- Opatření 2.6.2. Průběžné vyhodnocení dostupnosti služeb pro ohrožené rodiny a rodiny v krizi
- Opatření 2.6.3. Víceúčelová podpora zaměřená na služby pro ohrožené rodiny a rodiny v krizi

Priorita 3: Podpora sladování rodinného, osobního a pracovního života

Téma sladování rodinného, osobního a pracovního života spadá mezi základní témata rozvoje současné populační, demografické a sociální politiky státu na všech úrovních jeho fungování. Téma je často zařazováno právě do oblasti rodinné politiky a je v jejím okruhu odborně řešeno.

Městská část Praha 3 může přispívat k jeho realizaci především jako významný zaměstnavatel v lokalitě (Úřad městské části Praha 3, zřizované příspěvkové organizace) a jako zřizovatel služeb spadajících do věcné příslušnosti obce, resp. městské části. V neposlední řadě může přímo (zejména ve formě finanční) nebo nepřímo (například ve formě poskytnutí prostor) podporovat zřízení cenově a místně dostupných služeb.

Jak již bylo uvedeno, představuje městská část Praha 3 a její příspěvkové organizace významného zaměstnavatele. Jako takové mohou přispět k naplnění realizace celé priority vytvořením uceleného systému s konkrétními kroky směřujícími k umožnění zaměstnávání osob, které jsou vázány dalšími povinnostmi vůči rodině. Jedná se například o zkrácené a flexibilní úvazky, možnost práce z domova, vytvoření sdílených míst apod. Tato opatření vyžadují stanovení souladu s nastavenou legislativou v oblasti pracovního práva a dalších právních předpisů zohledňujících i specifickou výkonu některých profesí v rámci úřadu městské části nebo příspěvkových organizací. Významnou přidanou hodnotou takových kroků je zvýšení

konkurenceschopnosti městské části jako zaměstnavatele vůči dalším zaměstnavatelům v lokalitě i v hlavním městě Praze.

Další oblastí zohledňující nastavení priority je tvorba a rozvoj dostatečných kapacit školských zařízení. Zde je opět potřeba reagovat na trendy vývoje počtu dětí v Praze 3 a průběžně vyhodnocovat kapacitu těchto služeb vůči jejich potřebám. Vedle fungování základních a mateřských škol, kde je městská část Praha 3 jako obec zřizovatelem, je třeba sledovat i podporu dalších zařízení zaměřujících se na děti ve věku do 3 let, kam spadají dětské skupiny a mikrojesle, přičemž je třeba zohlednit jejich cenovou a místní dostupnost. Služby mohou být zřizovány městskou částí a jejími příspěvkovými organizacemi pro děti zaměstnanců a současně mohou být podporovány nebo zřizovány obdobné služby v širším rozsahu pro děti občanů městské části Praha 3, opět však se zřetelem k jejich cenové a místní dostupnosti.

Vedle služeb pro menší děti je třeba zohlednit i podporu dětí ve věku odpovídajícímu 2. stupni základních škol. Tyto děti jsou již ve větší míře ohroženy rizikovými jevy, zároveň však z pozice škol a dalších zařízení dochází ke zdatnému omezení podporujících aktivit v jejich trávení volného času. Opět se jedná o zvýšený nápor na rodiny těchto dětí vyžadující nemalé časové a finanční náklady s dopadem na celkovou kvalitu života všech členů rodiny. V konkrétní podobě se jedná o podporu a zřizování volnočasových zařízení i aktivit různého zaměření, a to jak z pozice zřizovatele, tak podpory externích subjektů, dále pak o rozvoj družin nebo školních klubů pro starší děti.

Městská část Praha 3 věnuje dlouhodobě pozornost potřebám neformálně pečujících ve formě realizace projektů, propagace tématiky a zřizování aktivit na jejich podporu. Tato problematika se včleňuje jako nedílná součást prarodinné politiky městské části, neboť podpora neformálně pečujících významným způsobem přispívá ke zkvalitnění života jejich rodin.

Oblast 3. 1. Opatření ve sladování rodinného, osobního a pracovního života vůči zaměstnancům městské části a příspěvkových organizací městské části

- Opatření 3.1.1. Vytvoření uceleného systému opatření podporujícího sladování rodinného, osobního a pracovního života u zaměstnanců městské části a příspěvkových organizací městské části
- Opatření 3.1.2. Vytvoření podmínek a prosazení mechanismů zaměřených na podporu sladování rodinného, osobního a pracovního života u zaměstnanců městské části a příspěvkových organizací městské části

- Opatření 3.1.3. Průběžné vyhodnocení využívání těchto opatření ve vztahu k zaměstnancům městské části a příspěvkových organizací městské části

Oblast 3. 2. Rozšiřování sítě zařízení a služeb pro děti

- Opatření 3.2.1. Vytváření dostatečných, prostorově dostupných nebo nových kapacit zařízení a služeb pro děti s využitím dlouhodobého demografického plánování (mateřské školy, základní školy)
- Opatření 3.2.2. Tvorba průběžného a transparentního systému evidence dostupnosti zařízení a služeb pro děti (mateřské školy, základní školy)
- Opatření 3.2.3. Zajištění zařízení zaměřeného na zřízení každodenní finančně dostupné péče pro děti do 3 let věku

Oblast 3. 3. Podpora zřizování dětských skupin a mikrojeslí

- Opatření 3.3.1. Vytvoření dětských skupin a mikrojeslí vázaných na zaměstnance městské části a příspěvkových organizací městské části a zřízení dětské skupiny na Úřadě městské části Praha 3
- Opatření 3.3.2. Podpora vytvoření dětských skupin a mikrojeslí na území městské části ve formě finanční podpory, poskytnutí prostor, propagace nebo dlouhodobé spolupráce

Oblast 3. 4. Podpora služeb s nabídkou aktivit pro starší děti, včetně 2. stupně základních škol

- Opatření 3.4.1. Podpora fungování a udržení služeb zaměřených nabídkou aktivit na starší děti, včetně 2. stupně základních škol v organizacích zřizovaných městskou částí
- Opatření 3.4.2. Podpora zřizování a rozšíření služeb zaměřených nabídkou aktivit na starší děti, včetně 2. stupně základních škol ve formě finanční podpory, pronájmu prostor, propagace nebo spolupráce

Oblast 3. 5. Podpora neformálních pečujících

- Opatření 3.5.1. Zajištění odborných a personálních kapacit na Úřadu městské části Praha 3 zaměřených na agendu neformálně pečujících
- Opatření 3.5.2. Realizace a podpora aktivit zaměřených na neformálně pečující

Priorita 4: Institucionálně-organizační podpora

Součástí realizace prarodinné politiky je i institucionální a organizační nastavení fungování systému v rámci orgánu městské části Praha 3 a strategického plánování městské části, bez něhož nelze reálně předpokládat dostatečné odborné a kapacitní zajištění celého postupu prarodinné politiky.

Jako základní předpoklad je třeba zahrnout prarodinnou politiku do strategického rozhodování jednotlivých politik městské části. Významným krokem bylo zahrnutí tvorby a realizace prarodinné politiky do dvou významných strategických dokumentů městské části, a to do „*Strategie rozvoje městské části Praha 3 na období 2021—2030*“ a do „*Komunitní plán rozvoje sociálních a návazných služeb městské části Praha 3 na období 2020—2024*“. Dalším předpokladem je zohlednění kroků v jednotlivých politikách a činnostech samosprávy s ohledem na oblast prarodinné politiky a s dopady na rodinu.

Další oblast je zaměřena na zpracování koncepčního dokumentu prarodinné politiky. Právě takovým dokumentem je předkládaná „*Koncepce prarodinné politiky městské části Praha 3 na období let 2023—2027*“, která bude realizována a evaluována prostřednictvím akčních plánů na dané období (1 rok, 2 roky a 2 roky) se zapojením jednotlivých subjektů do procesu přípravy a vyhodnocení. Vhodným nástrojem pro další fungování praktické realizace prarodinné politiky městské části je zachování pracovní skupiny zaměřené na tuto oblast složené z odborníků z různých subjektů a souvisejících specializací.

Podstatnou součástí institucionálního zabezpečení je zařazení prarodinné politiky do gesce některého z radních městské části a vytvoření samostatné komise pro oblast prarodinné politiky jako poradního orgánu Rady městské části Praha 3 (komise) nebo Zastupitelstva městské části Praha 3 (výbor), případně zařazení kompetence prarodinné politiky do činnosti některého z existujících poradních orgánů Rady městské části Praha 3 (komise) nebo Zastupitelstva městské části Praha 3 (výbor).

Garancí plynulosti a zajištění celého záběru fungování procesu prarodinné politiky je zřízení nové pozice koordinátora prarodinné politiky městské části jako úvazku v rámci Úřadu městské části Praha 3, neboť kumulovaná funkce nemůže dlouhodobě pokrýt všechny aspekty a nároky související s odpovědnou a poctivou realizací celé agendy.

Poslední oblast, na niž je třeba klást důraz prostřednictvím opatření, je pravidelná, plynulá a oboustranná komunikace a spolupráce v oblasti prarodinné politiky a jejího fungování na krajské i obecní úrovni hlavního města Prahy. Prvotní impuls je třeba očekávat ze strany hlavního města Prahy, nicméně městská část musí převzít iniciativní úlohu ve své kompetenci v případě, že ze strany hlavního města

Prahy bude nastavená spolupráce nedostačující nebo podhodnocená.

Oblast 4. 1. Ukotvení prarodinné politiky ve strategickém plánování městské části

- Opatření 4.1.1. Zohlednění oblasti prarodinné politiky při strategickém plánování politik městské části
- Opatření 4.1.2. Konzultace přípravy a realizace strategických dokumentů městské části s organizačními strukturami zaměřenými na oblast prarodinné politiky (příslušná komise, pracovní skupina pro oblast prarodinné politiky, koordinátor)

Oblast 4. 2. Zpracování koncepčního dokumentu a jeho aktualizace

- Opatření 4.2.1. Zpracování koncepčního strategického dokumentu na období let 2023—2027 zaměřeného na oblast prarodinné politiky a jeho schválení v Zastupitelstvu městské části
- Opatření 4.2.2. Pravidelná aktualizace koncepčního strategického dokumentu na období let 2023—2027 prostřednictvím akčních plánů na období jednoho až dvou let projednaných a schvalovaných příslušnými orgány městské části

Oblast 4. 3. Pravidelná evaluace dosažených výsledků

- Opatření 4.3.1. Součástí projednání a schvalování akčních plánů na dané období je vyhodnocení plnění akčního plánu na daný rok
- Opatření 4.3.2. Pravidelné (periodické) projednání aktuálního plnění koncepčního strategického dokumentu na období let 2023—2027 a akčních plánů na dané období s organizačními strukturami zaměřenými na oblast prarodinné politiky (příslušná komise, pracovní skupina pro oblast prarodinné politiky, pracovní skupiny komunitního plánování sociálních a návazných služeb)

Oblast 4. 4. Zahrnutí gesce prarodinné politiky do činnosti některého radního městské části

- Opatření 4.4.1. Zahrnutí prarodinné politiky jako samostatné oblasti působení do gesce radního městské části

Oblast 4. 5. Zařazení prarodinné politiky do činnosti poradních orgánů Rady městské části a Zastupitelstva městské části

- Opatření 4.5.1. Zařazení prarodinné politiky jako oblasti působení do činnosti komise Rady městské části nebo výboru Zastupitelstva městské části
- Opatření 4.5.2. Zřízení trvalé pracovní skupiny pro oblast prarodinné politiky a nastavení spolupráce této skupiny s orgány městské části

Oblast 4. 6. Včlenění pracovní pozice koordinátora prarodinné politiky do organizační struktury úřadu

- Opatření 4.6.1. Vytvoření pozice koordinátora prarodinné politiky ve formě nového úvazku zaměstnance Úřadu městské části

Oblast 4. 7. Zabezpečení spolupráce s koordinátorem prarodinné politiky MHMP a dalšími aktéry rodinné politiky

- Opatření 4.7.1. Nastavení systému pravidelných setkání a komunikace s koordinátorem prarodinné politiky MHMP a dalšími aktéry rodinné politiky prostřednictvím koordinátora prarodinné politiky městské části

Priorita 5: Zvýšení kvality života pro rodiny v dalších oblastech působení městské části

Prarodinná politika a rodina mají silné propojení na mnoho dalších oblastí a politik městské části. Jedná se především o následující obecně definované oblasti:

- Bezpečí a pocit bezpečí
- Hodnotný veřejný prostor
- Mobilita a bezbariérovost
- Dostupné bydlení
- Kvalitní a dostupné školní vzdělávání

Priorita 5 se zaměřuje na soulad jednotlivých rozhodnutí a strategických kroků v uvedených oblastech s prarodinným úhlem pohledu a na to, aby důsledky takových rozhodnutí a kroků byly v souladu s potřebami a zájmy rodin žijících v Praze 3.

Za tímto účelem je třeba v každé z oblastí nastavit systematický rámec spolupráce s odpovědnými subjekty v jednotlivých oblastech za účelem průběžného informování a konzultační činnosti, aby došlo k požadované synergii při přípravě a fungování v konkrétních činnostech v dané oblasti.

Oblast 5. 1. Posílení bezpečí a pocitu bezpečí

- Opatření 5.1.1. Zohlednění potřeb rodiny a priorit prarodinné politiky v činnostech městské části zaměřených na bezpečnost a zvyšování pocitu bezpečí
- Opatření 5.1.2. Nastavení systematického rámce spolupráce se subjekty a složkami zapojenými do oblasti bezpečnosti

Oblast 5. 2. Podpora hodnotného veřejného prostoru

- Opatření 5.2.1. Zohlednění potřeb rodiny a priorit prarodinné politiky v činnostech městské části zaměřených na územní plánování, rozvoj a zhodnocování veřejného prostoru
- Opatření 5.2.2. Nastavení systematického rámce spolupráce se subjekty zapojenými do aktivit ovlivňujících podobu veřejného prostoru

Oblast 5. 3. Podpora mobility a bezbariérovosti

- Opatření 5.3.1. Zohlednění potřeb rodiny a priorit prarodinné politiky v činnostech městské části zaměřených na oblast dopravy a bezbariérovost veřejného prostoru
- Opatření 5.3.2. Nastavení systematického rámce spolupráce se subjekty zapojenými do aktivit ovlivňujících oblast mobility a bezbariérovost

Oblast 5. 4. Podpora dostupného bydlení

- Opatření 5.4.1. Zohlednění potřeb rodiny a priorit prarodinné politiky v činnostech městské části zaměřených na oblast bydlení
- Opatření 5.4.2. Nastavení systematického rámce spolupráce se subjekty zapojenými do aktivit ovlivňujících oblast bydlení

Oblast 5. 5. Podpora kvalitního a dostupného školního vzdělání

- Opatření 5.5.1. Zohlednění potřeb rodiny a priorit prarodinné politiky v činnostech městské části zaměřených na oblast školství a vzdělávání
- Opatření 5.5.2. Nastavení systematického rámce spolupráce se subjekty zapojenými do aktivit ovlivňujících oblast školství a vzdělávání
- Opatření 5.5.3. Nastavení spolupráce subjektů působících v oblasti prarodinné politiky a školských zařízení zřizovaných městskou částí

Zdroje

- Analýza úrovně a fungování opatření v oblasti rodinné politiky a sladění pracovního a rodinného života v krajích ČR [online]. 2021 [cit. 2022-03-04]. Dostupné z: http://www.rodinyvkrajich.mpsv.cz/images/Anal%C3%BDza_v_oblasti_rodinn%C3%A9_politiky_opraveno_na_web-komprimovan%C3%BD.pdf
- Koncepce rodinné politiky MPSV, 2017 [online]. [cit. 2022-08-23]. Dostupné z: https://www.mpsv.cz/documents/20142/578124/Koncepce_rodinne_politiky.pdf/df1cff9e-0271-c19f-3aaa-119c776597fb
- Metodika rodinné politiky na krajské a místní úrovni [online]. MPSV, 2019 [cit. 2022-08-07]. Dostupné z: <http://www.rodinyvkrajich.mpsv.cz/cs/dokumenty-ke-stazeni/dokumenty-ke-stazeni-3/dokumenty-ke-stazeni-4>
- Rodinná politika. Portál pro sociální oblast města Prahy [online]. [cit. 2022-03-04]. Dostupné z: https://socialni.praha.eu/jnp/cz/nejcasteji_kladene_otazky/rodinna_politika/index.html
- Rodinná politika na úrovni krajů a obcí. Metodické „doporučení“ Ministerstva práce a sociálních věcí ČR. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2008. ISBN 978-80-86878-82-9.
- SOUKUP, Tomáš. Demografická studie MČ Praha 3. 2021. [online]. [cit. 2022-08-09]. Dostupné z: <https://www.praha3.cz/getFile/case:show/id:1130743/2021-06-11 11:38:11.000000>
- VEVERKOVÁ, Martina a MERTLÍK, Arnošt. Zpráva z reprezentativního výzkumu mezi obyvateli Prahy 3. 2021, 29. [online]. [cit. 2022-08-09]. Dostupné z: <https://www.praha3.cz/getFile/case:show/id:1128166/2021-05-20 12:37:58.000000>
- Základní směry prarodinné politiky hlavního města Prahy na období 2021-2022: praha.eu. Magistrát hl. m. Prahy Odbor sociálních věcí. [online]. [cit. 2022-03-04]. Dostupné z: https://socialni.praha.eu/file/3268788/Zakladni_smery_prorodinne_politiky_2021_2022.pdf

